

KÁLVIN TÉRI ÁLTALÁNOS ISKOLA

MEGYEI SZÖVEGÉRTÉSI VERSENY

2024. november 18.

5. évfolyam

Sorszám: _____

Molnár Krisztina Rita: Mire jó egy vívótőr?

Kétéves, hároméves, ötéves, de még kilencéves koromban is egészen biztosan tudtam, hogy a Jézuska hozza a karácsonyfát. És azt is, hogy az angyalok segítenek neki felaggatni a hatalmas, ezüstös üveggömböket az ágaira. Ahogy a szúrós ághegyeken is ők gyújtják meg a gyertyákat. Mert akkoriban még valódi gyertyák égtek a karácsonyfán. Azért lehettem az angyalokban biztos, mert a karácsonyfa mindig hatalmas volt a nagyszüleimnél. Plafonig érő. Hogy tudna oda felérni bárki, aki nem repül? Az angyaloknak szárnyuk van, nekik az semmi. Apró, de kedves segítség az ünnepre készülődő embereknek. Így hittem, nem mástól tudtam meg az igazságot, tehát azt, hogy vannak csodák, mint nagyapámtól, és nagypapa soha nem csapott be senkit.

Nagyapám orvos volt, gyógyító, két lábbal a földön járó, komoly férfiú. Megbízható, aki tudta, milyen gyógyteát igyunk, ha a torkunk kapar, milyet, ha felszökik a lázunk. Tudta, melyik szó mit jelent, és azt is, hogyan kell sakkozni. De nem hordta fönn az orrát. Annál inkább sem, mert nagypapa nem volt egy kimondott égimeszelő, tulajdonképpen kicsit köpcösnek mondanám, ha nem pirulnék bele. Mert a köpcös alakokról általában nincs jó benyomása az embernek, az én nagypapám pedig egy lovag volt. Vasárnap korán kelt, hogy megfőzze a húslevest, hogy a nagyí azon az egy napon tovább alhasson.

Hogy vívott fiatalkorában, az az első mézpergetésnél derült ki, amikor elővette a sisakját. Ötéves voltam? Vagy hat, amikor méhei lettek? Nem tudom már, de azt igen, hogy dermedten álltam, amikor megláttam, hogy nagypapám létrára mászik, majd a fehér gardróbszekrény legfelső polcáról leemel egy addig soha nem látott tárgyat. A sisakot. Félelmetes darab volt. Még nem olvastam lovagregényeket, fogalmam sem volt a történelemtől, de éreztem, hogy az idő forgatagába kerültünk.

Egy sisak!

A nagypapa szekrényében!

És valódi!

Amit akkor éreztem, amikor felvette magára, és jól ismert kék szeme, kedves arca eltűnt a merev, rozsdabarna, sűrű szövésű rács mögött, leírhatatlan. Nagypapa átlényegült. Ismeretlen világba került a szemem láttára, másvalaki lett, mint akit addig ismertem. Egy másik dimenzió, a mélységes mély idő kapui nyíltak ki abban a percben. Azzal a valakivel, aki előtt most álltam, már nem lehetett az orrunkat összedörgölve énispisze-teispiszézni például.

Nagyapám lelepleződött. Nem az, akinek eddig hittem, tudtam minden érzékszervemmel és értelmemmel. Egy másik időből érkezett hozzám, valahonnan messziről, olyan helyről, amelynek létezéséről fogalmam sem volt addig.

Mindez a mézpergetés végéig tartott, addig tisztos távolból, a konyhaablakból néztem a hátsó kertben tevékenykedő idegent, aki a nagyapám volt, de mégsem az. Nem az öreg centrifuga körül röpködő, bódult méhektől tartottam. Csak fel nem értem ésszel, mi történt, hova lett nagyapám, eltűnésével együtt hova kerültünk mindannyian. A centrifuga pörgött, a dobjába rakosgatott lépekből lassan csordogált a méz a zománclavórba. Mindez együtt, a vívósak és a csorgó, arany ragyogás megbabonáztak.

Lassacskán aztán – több év alatt – mozaikdarabkákból összeállt a történet. Hogy nagyapám diákkorában vívni járt, még jóval a második világháború kitörése előtt. Majd a háború egy perc alatt felnőtté avatta; egyetemista volt még, amikor hirtelen, még a bombázások előtt elvette feleségül nagyit, és még mindig egyetemre járt, amikor megszületett az első gyerekük. Vívás? Ugyan, arra soha többé nem volt ideje. De a vívófelszerelését relikviaként¹ őrizte.

Már felnőtt – azaz én díszítettem a karácsonyfát sietve és suttyomban, hogy elkészüljön, mielőtt csönget az angyal, és a gyerekeim belépnek a szobába -, amikor egy nyáron segítettem nagyszüleim házában a takarításnál. Egyszer csak nagypapa szürke és fekete öltöneyei mögül előkerült a gardrób szekrényből egy vívótőr.

A vívótőr!

Álltam kezemben az öreg pengével, néztem elnémulva a hegyére kötözött gyertyacsonkot. Szóval ez volt az. A tőr. Nagyapám angyalszárnya.

¹*relikviaként*: megbecsült, féltve őrzött tárgyi emlékként

Feladatok

1. Kiderült-e a szövegből, hogy...? Karikázd be a helyes választ!

6 pont

Kiderült-e a szövegből, hogy

• hogy hívták a nagypapát?	IGEN	NEM
• az elbeszélő nagyapja tudott sakkozni?	IGEN	NEM
• a nagypapa miért főzött vasárnaponként?	IGEN	NEM
• hány évesen kezdett el vívni tanulni a nagypapa?	IGEN	NEM
• az elbeszélőnek egy vagy több gyermeke van?	IGEN	NEM
• melyik évszakban került elő a vívótőr?	IGEN	NEM

2. Egészítsd ki a hiányos szöveget!

4 pont

A történetet egy _____ meséli el, _____

(ki?)

(mennyi idő?)

távlatából. Megtudjuk, hogy a nagyapja _____ dolgozott

(miként?)

és szabadidejében _____ foglalkozott.

(mivel?)

3. Magyarázd meg az összefüggést a szöveg alapján az alábbi szó párok között!

Hogyan, miért kapcsolódnak össze a történetben?

4 pont

vívósisak – mézpergetés

vívótőr – angyalszárny

4. Húzd alá az alábbi felsorolásban a kakukktojásokat a szöveg figyelembevételével!

4 pont

karácsony - mosógép - centrifuga - Jézuska - Téalapó - orvos - gyógyító
lovag - történelem - létra - háború - katona - húsvét

**5. Beszédes jelzők. Kihez vagy mihez tartoznak a következő szavak a szövegben?
Keress párokat!**

6 pont

A) hatalmas	1. gyertyák
B) köpcös	2. üveggömbök
C) öreg	3. távol
D) ezüstös	4. nagypapa
E) tisztas	5. karácsonyfa
F) valódi	6. centrifuga

A	B	C	D	E	F

**6. Fejezd ki másképpen, a saját szavaiddal! Minél rövidebben, egyszerűbben
fogalmaz!**

4 pont

átlényegült _____
dermedten állt _____
lelepleződött _____
az idő kapui kinyíltak _____

**7. Keress az alábbi szavakra a szövegből rokon értelmű kifejezéseket,
szókapcsolatokat!**

6 pont

felakasztani _____
titokban _____
nagyon magas _____
alacsony, testes ember _____
másik világ _____

8. Magyarázd meg az alábbi szólásokat!

Milyen ember az, aki

2 pont

- fenn hordja az orrát? _____
- két lábban jár a földön? _____

1. Töltsd ki a keresztrejtvényt a szöveg segítségével!

1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.												
12.												
13.												

1. Az olimpiai mozgalom szíve (mozaikszó)
2. Az 1908-as olimpia helyszíne
3. Az 1. újkori olimpia helyszíne
4. A szimbólum szó szinonimája (rokon értelmű szava)
5. Az ókori olimpia pentatlon versenyének egyik száma
6. A 2008-as olimpia helyszíne
7. Az olimpia szimbóluma
8. Az első ókori olimpiai játékok helyszíne
9. Ezt is kaptak a versenyzők a győzelemért
10. Az ő tiszteletére rendezték az ókori játékokat
11. Az első ismert bajnok
12. Ez a sportág szerepelt az első újkori olimpián is és az ókori játékokon is
13. Ebből az anyagból készült a köntös, amit az ókori bajnokok kaptak

13 pont

Megoldás: _____

1 pont

Hogyan kapcsolódik az olimpiához a megfejtés?

2 pont

6 pont

2. Keresd ki a szövegből a meghatározásoknak megfelelő szavakat!

1. A legmagasabb világi uralkodói cím, magyar elnevezése Julius Caesar nevéből ered.

2. Olyan nehéztatlétikai sportág, ahol a cél a lehető legnagyobb súly rögzített szabályrendszer szerinti fej fölé emelése. _____

3. Támadások elhárítására és támadásra szolgáló eszköz. Kézben tartva használják.

4. Olyan sportoló vagy csapat, amely egy cím elnyerésére rendezett versenyen, első helyezést ért el. _____

5. Ezer éves időszak = _____

5 pont

3. Írd egy számmal!

1. Hány évig élt Coubertin? _____

2. Hány év telt el a két athéni nyári olimpia között? _____

3. Hány aranyérmet szereztek a magyarok a második párizsi nyári olimpián?

4. Hány évvel ezelőtt tervezte Coubertin az olimpiai ötkarikát?

5. Hányadik újkori olimpián szerezte az első magyar olimpiai aranyérmet Hajós Alfréd?

6. Hány éve rendeznek paralimpiai játékokat? _____

6 pont